

**MARKO RUKAVINA
MLADEN OBAD ŠĆITAROCI**

PROSTORNI MODELI UNAPRJEĐENJA ARHEOLOŠKOG NASLIJEĐA U GRADU I KRAJOLIKU

UNAPRJEĐENJE ARHEOLOŠKOG NASLIJEĐA
URBANA INTEGRACIJA
PEJSAŽNA INTEGRACIJA
SMJEŠTAJ (SETTING)
MODELI UNAPRJEĐENJA ARHEOL. NASLIJEĐA

Ilustracija:

Ostaci antičke vile u uvali Verige, Brijuni
(Izvor: <http://www.pulacroatia.net>)

Literatura:

1. Fazio, F. (2004.), *Archaeology and Urban Planning*, "Urbanistica", 124: 2-5, Rim
2. Rukavina, M. (2015.), *Metoda integracije arheološkog naslijeđa u urbanističkom planiranju*, doktorski rad, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
3. Rukavina, M., Obad Šćitaroci, M. (2015.), *Upravljanje arheološkim naslijeđem – proces povezan s urbanističkim i prostornim planiranjem*, "Prostor", 23 (49): 108-117, Zagreb
4. Rukavina, M., Obad Šćitaroci M., Petrić, K. (2013.), *Prostorno-urbanistički aspekti zaštite nepokretnog arheološkog naslijeđa – međunarodni i nacionalni dokumenti o zaštiti*, "Prostor", 21 (46): 312-325, Zagreb

Dr.sc. **Marko Rukavina**, dipl.ing.arh.
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
mrukavina@arhitekt.hr

Ākademik prof.dr.sc. **Mladen Obad Šćitaroci**, dipl.ing.arh.
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
mos@arhitekt.hr, scitaroci@gmail.com,
www.scitaroci.hr

Istražuju se mogućnosti unaprjeđenja i planiranja nepokretnoga arheološkog naslijeđa *in situ* – arheoloških nalazišta u gradu i krajoliku s gledišta urbanističkog i prostornog planiranja. Potreba za istraživanjem temelji se na brojnosti i vrijednosti arheološkog naslijeđa u Hrvatskoj (prapovijest, antika, srednji vijek), brojnim mogućnostima za njegovo korištenje, ali i na nezadovoljavajućem stanju zaštite koje ga svrstava u grupu najugroženijih tipova kulturnoga naslijeđa.

Teorijska polazišta za istraživanje predstavljaju: a) brojni međunarodni dokumenti o zaštiti i planiranju koji u multidisciplinarni proces zaštite i upravljanja kulturnim naslijeđem, posebice njegovim smještajem, uključuju urbanističko i prostorno planiranje te b) suvremena znanstvena istraživanja iz područja upravljanja arheološkim naslijeđem.

Cilj je istraživanja razviti znanstvena polazišta za unaprjeđenje i očuvanje te korištenje arheološkog naslijeđa s prostornoga gledišta. Istraživanje se temelji na deduktivnoj metodi koje se rezultati potvrđuju kvalitativnim mjerenjem dobivenim terenskim (empirijskim) istraživanjem. Istraživanje je uključilo odabrane primjere (*case study*) istraživane u sklopu provedenog doktorskog istraživanja (*Metoda integracije arheološkog naslijeđa u urbanističkom planiranju*) i usmjerene na problematiku očuvanja te unaprjeđenja arheološkog naslijeđa u urbanim sredinama (Hrvatska i Španjolska), ali i ka-

snija terenska istraživanja usmjerena na arheološko naslijeđe u krajoliku (Hrvatska, Austrija i Italija).

Utvrđeni **prostorni modeli** unaprjeđenja arheološkog naslijeđa uključuju: model urbane **integracije arheološkog naslijeđa**, model integracije arheološkog naslijeđa u blizini većega grada, kao i integraciju arheološkog naslijeđa u gradskoj regiji, model integracije arheološkog naslijeđa u rekreacijskim područjima, model integracije arheološkog naslijeđa u zaštićenim prirodnim područjima, model integracije arheološkog naslijeđa uz važniju prometnu infrastrukturu, model integracije arheološkog naslijeđa u turističke predjele, pejzažni model integracije arheološkog naslijeđa, specifične modele („star” model, zaštićeni kulturni krajolik, *UNESCO WHS*, *European Heritage Label*), kombinirani model, koji uključuje nekoliko modela.

Primjena istraživanja očekuje se u procesu upravljanja arheološkim naslijeđem te u urbanističkom i prostornom planiranju prilikom donošenja planskih i upravljačkih odluka kao polazište za održivo korištenje i planiranje arheoloških resursa. Rezultati istraživanja predstavljaju teorijski doprinos u području urbanizma i prostornog planiranja, te općenito u području upravljanja arheološkim naslijeđem.